

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

*a Hidrogénellátási Szakmérnök és Szakember Továbbképzési szakok
hallgatói részére*

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika témacsoport

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban témacsoport

1. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Vázlatosan mutassa be a fosszilis energiahordozókból történő hidrogén előállítás módszereit! Ismertesse a földgáz reformálásával történő hidrogén előállítás technológiáját! Térjen ki az előállított gázok fajtáira, a technológia előnyeire, hátrányaira!

2. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse az elektrolízis folyamatát, milyen lehetséges módszerei ismertek a hidrogén előállításának vízbontással? Részletesen mutassa be a protoncserélő membrános hidrogén előállítás módszerét, a PEM elektrolízis üzemrendszerét!

3. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse az elektrolízis folyamatát, milyen lehetséges módszerei ismertek a hidrogén előállításának vízbontással? Részletesen mutassa be az alkáli elektrolízis hidrogén előállítás technológiáját, üzemi körülményeit!

4. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Hasonlítsa össze az egyes elektrolízis technológiákat, térjen ki azok előnyeire, hátrányaira. Ismertesse az egyes technológiák során kibocsátott üvegházhatású gázok mértékét! Ismertesse az egyes technológiákhoz kapcsolódó költség tényezőket!

5. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse az élettartamra vetített fajlagos energia költségeit! Milyen tényezőket szükséges figyelembe venni a hidrogén előállítás élettartamra vetített költségeinek tekintetében?

---

6. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse a hidrogén porózus, felszín alatti tárolásának szempontjait! Térjen ki a lehetséges hidrogén veszteségek okaira!

---

7. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse a hidrogén tárolásának módszereit, a befolyásoló tényezőket! Részletesen ismertesse a folyadék és szilárd halmazállapotban történő hidrogéntárolást!

---

8. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse a hidrogén tárolásának módszereit, a befolyásoló tényezőket! Részletesen ismertesse a gázhalmazállapotban történő hidrogén tárolását!

---

9. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertessen egy hidrogén termelő egységet! Részletesen mutassa be a rendszer egyes elemeit, a villamos hálózat felől kiindulva a hidrogén felszín alatti besajtolásáig bezárólag!

10. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse a hidrogén gazdaság elemeit, kezdje a létrehozásának okaival. A teljes vertikum átfedése során ismertesse az egyes hidrogén alkalmazásokat, azok előnyeivel és hátrányaival. Értékelje a hidrogéngazdaság jelenlegi állapotát, térjen ki az egyes rész elemek segítő és akadályozó tényezőire!

11. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Mutassa be a hidrogén fizikai tulajdonságait és a kapcsolódó munkavédelmi veszélyforrásokat!

12. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse a Hidrogén és keverékeinek biztonsági szempontból fontos jellemzőit! Ismertesse a hidrogén fiziológiai veszélyeit!

13. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Mutassa be tűz- és munka-védelemből fontos hidrogénre jellemző tulajdonságokat! Milyen halmazállapotban használják az iparban a hidrogént? Mutassa be ezen halmazállapotok égésméletei alapjait!

14. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Ismertesse a robbanás elleni védelem módszertanát! Mutassa be, hogy tervezés során mit kell tartalmaznia a zónabesorolási dokumentációnak? Milyen zónákat különböztetünk meg?

15. tétel

Hidrogén előállítás, -infrastruktúrák, -biztonságtechnika

Mik okozták a hidrogén alkalmazásakor eddig bekövetkező baleseteket? Milyen védőintézkedéseket ismer a robbanás elleni védelemben? Mire kell nagy hangsúly fektetni a robbanás elleni védelem során?

1. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Ismertesse a földgázszállító infrastruktúra egyes elemeit! Mutassa be a hidrogén megjelenésével ezen elemeknél jelentkező kockázatokat és lehetséges kezelésüket!

2. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Ismertesse a földgázelosztó infrastruktúra egyes elemeit! Mutassa be a hidrogén megjelenésével ezen elemeknél jelentkező kockázatokat és lehetséges kezelésüket!

3. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Ismertesse a telekhatáron belüli földgáz infrastruktúra egyes elemeit! Mutassa be a hidrogén megjelenésével ezen elemeknél jelentkező kockázatokat és lehetséges kezelésüket!

4. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Sorolja fel és röviden mutassa be az egyes gázmennyiség mérési elveket, mérő alaptípusokat! Mutassa be a hidrogén megjelenésével ezen elemeknél, mérési elveknél jelentkező kockázatokat és lehetséges kezelésüket!

5. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Ismertesse a gáziparban használt minőség mérési módszereket, azok ÜKSZ szerint definiált peremfeltételeit! Mutassa be milyen problémák merülhetnek fel a minőségmérés és energiatartalom elszámolása során a hidrogén földgázban történő megjelenésével!

6. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Ismertesse a hidrogén okozta károsodások típusait és azok anyagszerkezettani hátterét!

7. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Mutassa be a szakítóvizsgálatokat, majd azok alkalmazásait a hidrogén okozta károsodási hajlam, illetve károsodások kimutatására!

8. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Mutassa be a hajlítóvizsgálatokat, majd azok alkalmazásait a hidrogén okozta károsodási hajlam, illetve károsodások kimutatására!

9. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Mutassa be a fárasztóvizsgálatokat, majd azok alkalmazásait a hidrogén okozta károsodási hajlam, illetve károsodások kimutatására!

10. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Ismertesse a magas hőmérsékletű hidrogén „támadás” típusait, a Nelson diagramot és annak alkalmazási lehetőségeit!

11. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Mutassa be milyen problémákat okoz a szén-dioxid és kén-hidrogén tartalom a gázösszetételben! Milyen technológiai megoldása lehetséges a fenti összetevők eltávolításának egy gázelőkészítő üzemben?

12. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Mutassa be a szilárdgáz gázszáritási eljárást, a technológia folyamatát a rendszer elemeit. Határozza meg mit jelent a molekulaszűrő fogalma, az áttörési görbe és a zónavándorlás menete. Mutassa be egy szilárdgáz eljárás tervezési lépéseit, a regenerálás folyamatát.

13. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Ismertesse a glikolos szárítási eljárást, a technológia elemeit, tervezési szempontjait, mutassa be a glikol regenerálást, a veszteségeket is vázolja fel!

14. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Hasonlítsa össze az európai hidrogénpiacot és a -kereskedelmet a földgázpiaccal és -kereskedelemmel! Melyek a főbb különbségek, melyek a főbb hasonlóságok?

15. tétel

Hidrogén a földgáz infrastruktúrákban

Ismertesse a földgázpiac működési modelljét! Mutassa be a rendszerüzemeltetőket, és sorolja fel egy-egy rendszerüzemeltetői engedélyeshez tartozó rendszerhasználati díj elemeket, ismertesse azok ár képzési metódusát!

Tudnivalók

A záróvizsgán a tételek kidolgozásához nem áll rendelkezésre felkészülési idő.
A záróvizsgán az Intézet által összeállított képletgyűjtemény használható.

Ajánlott szakirodalom a témákhoz

- Aline Léon: Hydrogen Technology, Mobile and Portable Applications, 2008.
- A 2008. évi XL. törvény a földgázellátásról, 11/2016 MEKH rendelet.
- A Magyar Földgázrendszer Üzemi és Kereskedelmi Szabályzata (ÜKSZ) 2023.
- BM OKF: Tűzvédelmi Műszaki Irányelv – Robbanás elleni védelem. 2021. 01. 15
- Bódi, T.: Föld alatti gáztárolás, gáztermelés. (Oktatási segédlet) Kőolaj és Földgáz Intézet
- Bujnóczi Tibor: Munkavédelem munkáltatóknak, munkavállalóknak. Műszaki kiadó, pp. 1,216, ISBN 9789631666106, 2017
- Cerbe, G.: A gáztechnika alapjai, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2007.
- Connor Smith*, Julien Mouli-Castillo, Dan van der Horst, Stuart Haszeldine, Matthew Lane: Towards a 100% hydrogen domestic gas network: Regulatory and commercial barriers to the first demonstrator project in the United Kingdom
- Gas Infrastructure Europe: Picturing the value of underground gas storage to the European hydrogen system, June 2021.
- I. Eames, M. Austin, A. Wojcik: Injection of gaseous hydrogen into a natural gas pipeline
- International Energy Agency: Global Hydrogen Review, 2024.
- International Petroleum Encyclopedia, Penwell Pulication, 1983.
- IRENA: Accelerating Hydrogen Deployment in the G7 Recommendations for the Hydrogen Action Pact
- Li, X., Ma, X., Zhang, J. et al. (2020) Review of Hydrogen Embrittlement in Metals: Hydrogen Diffusion, Hydrogen Characterization, Hydrogen Embrittlement Mechanism and Prevention, Acta Metallurgica Sinica 33, 759-773, <https://doi.org/10.1007/s40195-020-01039-7>
- JRC Technical Report: Blending hydrogen from electrolysis into the European gas grid, 2022.
- K. Sasaki, H. W. Li, Ak. Hayashi, J. Yamabe, T. Ogura, S. M. L. Lyth: Hydrogen Energy Engineering, 2016
- Maddox, R. N.: Gas Conditioning and Processing Vol. 4., Campbell Petroleum Series, 1985.
- M. Rasin T.: Natural Gas Underground Storage: Inventory and Deliverability; PennWell
- Meszléri, C.: Gáztechnikai példatár, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1978.
- Milos B. Djukic, Gordana M. Bakic, Vera Sijacki Zeravcic, Aleksandar Sedmak, Bratislav Rajjicic (2019) The synergistic action and interplay of hydrogen embrittlement mechanisms in steels and iron: Localized plasticity and decohesion, Engineering Fracture Mechanics, 216, 106528, <https://doi.org/10.1016/j.engfracmech.2019.106528>.
- Mokhatab, S. – Poe, W. – Mak, J.: Handbook of Natural Gas Transmission and Processing, Elsevier, 2015, ISBN: 9780128014998
- 3/2020. (I. 13.) ITM rendelet a csatlakozóvezetékekre, a felhasználói berendezésekre, a telephelyi vezetékekre, az olajfogyasztó technológiai rendszerekre és a gáztárolókra vonatkozó műszaki biztonsági előírásokról ...
- Nagy László Zoltán: Tűzvédelmi előadó, főelőadó képzés Jegyzet, pp. 1-491. 2013
- National Safety Council: Handbook of Occupational Safety and Health. CRC Press, Chicago, 2010.
- N. Heinemann, J. Alcalde, J. M. Miocic...: Enabling large scale hydrogen storage in porous media – the scientific challenges,
- N. S. Muhammed, B. Haq, D. A. Shahri, A. Al-Ahmed, M. M. Rahman, E. Raman: A review on underground hydrogen storage: Insight into geological sites, influencing factors and future outlook, 2021.
- San Marchi, C.; Somerday, B. P. (2012) Technical Reference for Hydrogen Compatibility of Materials, Sandia National Laboratories, SAND2012-7321.
- Radoslaw Tarkowski: Underground hydrogen storage: Characteristics and prospects, Renewable and Sustainable Energy Reviews, Volume 105, May 2019, Pages 86-94
- Révész Á, Gajdics M.: Hidrogén szilárd fázisú tárolása
- Thomas D. Schneid: Creative Safety Solutions. SECOND EDITION. CRC Press, 2016
- Tihanyi, L.: Gázgazdálkodás; Egyetemi jegyzet, 2004.
- Tihanyi, L., Zsuga, J.: Földgázzsállító rendszerek tervezése és létesítése; megjelent a TÁMOP 4.2.1.B-10/2/KONV-2010-0001 keretén belül, Miskolc, 2012. ISBN 978-963-661-999-2
- Tihanyi, L., Zsuga, J.: Földgázzsállító rendszerek üzemeltetése; megjelent a TÁMOP 4.2.1.B-10/2/KONV-2010-0001 keretén belül, Miskolc, 2012. ISBN 978-963-358-010-3
- Vida, M. (fősz.): Gáztechnikai Kézikönyv; Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1991.

Zöld, A. (szerk.): Épületgépészet 2000. I. Alapismeretek; Épületgépészeti Kiadó Kft., Budapest, 2000.

18/2022. (I. 28.) SZTFH rendelet a gázelosztó vezetékek biztonsági követelményeiről és a Gázelosztó Vezetékek Biztonsági Szabályzatáról (GVBSz)

26/2022. (I. 31.) SZTFH rendelet a szénhidrogén szállítóvezetékek biztonsági követelményeiről és a Szénhidrogén Szállítóvezetékek Biztonsági Szabályzatáról

Vadászi Marianna: A hidrogén technológiák szerepe a gáziparban jegyzet

Vadászi Marianna: A hidrogén technológiák szerepe a gáziparban jegyzet

W. Peschka: Liquid Hydrogen, Fuel of the Future

Miskolc, 2024. november 01.

Dr. Szunyog István sk.
intézetigazgató egyetemi docens